

Sygn. akt VII AGa 1076/18

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 2 sierpnia 2018 r.

Sąd Apelacyjny w Warszawie VII Wydział Gospodarczy w składzie:

Przewodniczący: SSA Ewa Stefańska (spr.)

Sędziowie: SA Marek Kolasiński

SA Jolanta de Heij-Kaplińska

Protokolant: sekr. sądowy Izabela Sokołowska

po rozpoznaniu w dniu 2 sierpnia 2018 r. w Warszawie

na rozprawie sprawy z powództwa M. M.

przeciwko (...) S.A. z siedzibą w W.

o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone

na skutek apelacji pozwanego

od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów

z dnia 27 kwietnia 2017 r., sygn. akt XVII AmC 3034/14

oddala apelację.

Sygn. akt VII AGa 1076/18

UZASADNIENIE

M. M. wnosił o uznanie za niedozwolone i zakazanie wykorzystywania przez (...) S.A. z siedzibą w W. w obrocie z konsumentami postanowień zawartych we wzorcu umowy o świadczenie usług telekomunikacyjnych oraz Regulaminie świadczenia usług telekomunikacyjnych o treści:

- „Operator ponosi odpowiedzialność z tytułu niewykonania lub nienależytego wykonania Umowy, w szczególności w przypadku, gdy nie został osiągnięty określony w Umowie poziom jakości świadczonej Usługi wyłącznie w zakresie określonym w Regulaminie, o ile nie przewidziano inaczej w Umowie oraz Ustawie.” (§ 16 ust. 1 Regulaminu) w zw. z zapisem „W przypadku Awarii trwającej dłużej niż 24 godziny Abonent niebędący Konsumentem może żądać zapłaty odszkodowania w formie kary umownej w wysokości 1/30 średniej wartości z 3 ostatnich Rachunków za każde rozpoczęte kolejne 24 godziny Awarii, z tym, że w przypadku przerwy w świadczeniu usługi telefonicznej płatnej okresowo, kara umowna jest naliczana w przypadku Awarii trwającej dłużej niż 12 godzin.” (§ 16 ust. 4 Regulaminu);
- „Operator może rozwiązać lub zmienić Umowę w sposób powodujący ograniczenie zakresu świadczonych Usług bez zachowania terminu wypowiedzenia w następujących przypadkach: (...) b) rozpoczęcie świadczenia Usług nie będzie możliwe z innych względów, w szczególności technicznych” (§ 7 ust. 6b Regulaminu);

- „W przypadku, gdy Usługa nie może być świadczona z przyczyn technicznych lub w wariantcie wybranym przez Abonenta przez kolejne 7 dni, Strony mają prawo rozwiązać niniejszą Umowę ze skutkiem natychmiastowym” (pkt VII ust. 5 umowy);

- „w razie pozostania w mocy kaucji, kaucja podlega zwrotowi na pisemny wniosek abonenta z zastrzeżeniem § 1 ust. 3, w terminie 14 dni od otrzymania wniosku” (§ 3 pkt 1 załącznika nr 1 - postanowienia dotyczące ustanowienia kaucji).

Powód podał, że postanowienia te stanowią klauzule abuzywne, albowiem kształtują one prawa i obowiązki konsumentów w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając ich interesy (art. 385¹ § 1 k.c.).

Pozwany (...) S.A. z siedzibą w W. wnosił o oddalenie powództwa.

Wyrokiem z dnia 27 kwietnia 2017 r. Sąd Okręgowy w Warszawie - Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów uznał za niedozwolone i zakazał pozwanemu wykorzystywania w umowach z konsumentami postanowień wzorca umowy o treści: „Operator może rozwiązać lub zmienić Umowę w sposób powodujący ograniczenie zakresu świadczonych Usług bez zachowania terminu wypowiedzenia w następujących przypadkach: (...) b) rozpoczęcie świadczenia Usług nie będzie możliwe z innych względów, w szczególności technicznych” oraz „w razie pozostania w mocy kaucji, kaucja podlega zwrotowi na pisemny wniosek abonenta z zastrzeżeniem § 1 ust. 3, w terminie 14 dni od otrzymania wniosku”, oddalając powództwo w pozostałej części.

Wyrok Sądu Okręgowego został wydany w oparciu o poniższe ustalenia faktyczne i rozważania prawne.

(...) S.A. z siedzibą w W. prowadzi działalność gospodarczą polegającą m.in. na świadczeniu usług telekomunikacyjnych. W ramach tej działalności zawiera z konsumentami umowy, posługując się wzorcem umownym „Umowa o świadczenie usług telekomunikacyjnych”, której przedmiotem może być świadczenie usługi internetowej, telefonicznej, telewizyjnej, mobilnego internetu, mobilnego telefonu. We wzorcu tym zamieszczone jest postanowienie o treści: „W przypadku, gdy Usługa nie może być świadczona z przyczyn technicznych lub w wariantcie wybranym przez Abonenta przez kolejne 7 dni, Strony mają prawo rozwiązać niniejszą Umowę ze skutkiem natychmiastowym” (pkt VII ust. 5 umowy).

Do umowy mają zastosowanie „Warunki wykonywania umowy”, załącznikiem nr 1 są natomiast postanowienia dotyczące kaucji. Zgodnie z § 3 ust. 1 tego załącznika: „w razie pozostania w mocy kaucji, kaucja podlega zwrotowi na pisemny wniosek Abonenta, z zastrzeżeniem § 1 ust. 3, w terminie 14 dni od otrzymania wniosku.” Ponadto pozwany posługuje się w obrocie z konsumentami wzorcem umownym „Regulamin Świadczenia Usług przez Spółki Grupy (...)”, określającym zasady świadczenia usług przez operatora, w którym zawarte są następujące postanowienia: „Operator ponosi odpowiedzialność z tytułu niewykonania lub nienależytego wykonania Umowy, w szczególności w przypadku, gdy nie został osiągnięty określony w Umowie poziom jakości świadczonej Usługi wyłącznie w zakresie określonym w Regulaminie, o ile nie przewidziano inaczej w Umowie oraz Ustawie.” (§ 16 ust. 1 Regulaminu) oraz „W przypadku Awarii trwającej dłużej niż 24 godziny Abonent niebędący Konsumentem może żądać zapłaty odszkodowania w formie kary umownej w wysokości 1/30 średniej wartości z 3 ostatnich Rachunków za każde rozpoczęte kolejne 24 godziny Awarii, z tym, że w przypadku przerwy w świadczeniu usługi telefonicznej płatnej okresowo, kara umowna jest naliczana w przypadku Awarii trwającej dłużej niż 12 godzin.” (§ 16 ust. 4 Regulaminu) oraz „Operator może rozwiązać lub zmienić Umowę w sposób powodujący ograniczenie zakresu świadczonych Usług bez zachowania terminu wypowiedzenia w następujących przypadkach: (...) b) rozpoczęcie świadczenia Usług nie będzie możliwe z innych względów, w szczególności technicznych” (§ 7 ust. 6b Regulaminu).

Stan faktyczny sprawy Sąd Okręgowy ustalił na podstawie dowodów z dokumentów złożonych do akt sprawy.

Zdaniem Sadu pierwszej instancji powództwo zasługiwało na uwzględnienie tylko w części.

Sąd Okręgowy wyjaśnił, że w postępowaniu o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone dokonuje się abstrakcyjnej oceny wzorca celem ustalenia, czy zawarte w nim klauzule mają charakter niedozwolonych

postanowień umownych w rozumieniu art. 385¹ k.c. W przypadku kontroli abstrakcyjnej ocenie podlega treść danego postanowienia wzorca, a nie sposób jego wykorzystania, ponieważ nie bada się umowy, a jedynie wzorzec. Nie ma więc znaczenia dla niniejszej sprawy okoliczność zawarcia przez strony umowy o świadczenie usług telekomunikacyjnych, ani wykonanie tej umowy. Zgodnie z treścią art. 385¹ § 1 k.c., za niedozwolone postanowienia umowne uznaje się postanowienia umowy zawieranej z konsumentem nie uzgodnione indywidualnie, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy. Nie dotyczy to postanowień określających główne świadczenia stron, jeżeli zostały sformułowane w sposób jednoznaczny.

Sąd pierwszej instancji uznał, że postanowienie z § 16 ust. 4 Regulaminu nie stanowi niedozwolonego postanowienia umownego w rozumieniu art. 385¹ § 1 k.c. Postanowienie to stanowi: „W przypadku Awarii trwającej dłużej niż 24 godziny Abonent niebędący Konsumentem może żądać zapłaty odszkodowania w formie kary umownej w wysokości 1/30 średniej wartości z 3 ostatnich Rachunków za każde rozpoczęte kolejne 24 godziny Awarii, z tym, że w przypadku przerwy w świadczeniu usługi telefonicznej płatnej okresowo, kara umowna jest naliczana w przypadku Awarii trwającej dłużej niż 12 godzin.” i określa ono wyłącznie uprawnienia podmiotów niebędących konsumentami, tj. przedsiębiorców.

Analizując pozostałe zakwestionowane w pozwie klauzule, Sąd Okręgowy wyjaśnił, że możliwość uznania danego postanowienia umownego za niedozwolone uzależniona jest od spełnienia łącznie następujących przesłanek: (1) postanowienie nie zostało uzgodnione indywidualnie, a więc nie podlegało negocjacji; (2) ukształtowane w ten sposób prawa i obowiązki konsumenta pozostają w sprzeczności z dobrymi obyczajami; (3) ukształtowane we wskazany sposób prawa i obowiązki rażąco naruszają interesy konsumenta; (4) postanowienie umowy nie dotyczy sformułowanych w sposób jednoznaczny głównych świadczeń stron. Ponieważ konsumenci nie mieli wpływu na treść wzorców wykorzystywanych przez pozwanego, należało przyjąć, że postanowienia stanowiące ich część nie były z konsumentami uzgadniane indywidualnie. Przedmiotowe postanowienia nie dotyczą także głównych świadczeń umownych. Do rozstrzygnięcia pozostała zatem jedynie kwestia, czy zakwestionowane postanowienia kształtują prawa i obowiązki konsumenta w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy.

Sąd Okręgowy nie zakwalifikował jako niedozwolonego postanowienia z § 16 ust. 1 Regulaminu. Postanowienie to stanowi: „Operator ponosi odpowiedzialność z tytułu niewykonania lub nienależytego wykonania Umowy, w szczególności w przypadku, gdy nie został osiągnięty określony w Umowie poziom jakości świadczonej Usługi wyłącznie w zakresie określonym w Regulaminie, o ile nie przewidziano inaczej w Umowie oraz Ustawie.” i na jego podstawie operator ponosi odpowiedzialność z tytułu niewykonania lub nienależytego wykonania umowy, w szczególności, gdy nie został osiągnięty określony w umowie poziom jakości świadczonej usługi. Zakres tej odpowiedzialności wyznaczony został natomiast treścią innych postanowień Regulaminu, przy czym analizowane postanowienie przyznaje pierwszeństwo stosowania przepisów ustawy przed unormowaniami Regulaminu. Zdaniem Sądu pierwszej instancji, przyznanie prymatu ustawie nie powinno być kwestionowane, natomiast ewentualne postanowienia dotyczące zakresu odpowiedzialności operatora sprzeczne z ustawą mogą być podważane w trybie art. 58 k.c.

Sąd pierwszej instancji nie uznał za niedozwolone również postanowienia zawartego w pkt VII ust. 5 umowy o treści: „W przypadku, gdy Usługa nie może być świadczona z przyczyn technicznych lub w wariantcie wybranym przez Abonenta przez kolejne 7 dni, Strony mają prawo rozwiązać niniejszą Umowę ze skutkiem natychmiastowym”. Wskazał, że mogą pojawić się realne przeszkody w świadczeniu usług przez operatora, zaś w wypadku nieświadczenia przez operatora usług w ciągu kolejnych 7 dni konsumentowi zostało przyznane uprawnienie do natychmiastowej rezygnacji z jego usług i rozwiązania umowy. Jest to sytuacja korzystna dla konsumenta, gdyż dalsze związanie stosunkiem umownym może być dla niego niecelowe. Ponadto postanowienie to nie wyłącza odpowiedzialności pozwanego wynikającej z przepisów Kodeksu cywilnego.

Natomiast Sąd Okręgowy za sprzeczne z dobrymi obyczajami i rażąco naruszające interes konsumenta uznał zawarte w § 7 ust. 6b Regulaminu postanowienie o treści: „Operator może rozwiązać lub zmienić Umowę w sposób powodujący

ograniczenie zakresu świadczonych Usług bez zachowania terminu wypowiedzenia w następujących przypadkach: (...) b) rozpoczęcie świadczenia Usług nie będzie możliwe z innych względów, w szczególności technicznych”. Wskazał, że niedopuszczalna jest przewidziana w tym postanowieniu sytuacja, iż operator zmieni warunki świadczenia usług, zaś konsument nie będzie miał możliwości zaakceptowania lub nie tych nowych warunków, niezależnie od przyczyny zmiany zakresu świadczonych usług. Zawierając umowę konsument godzi się bowiem na określone warunki świadczenia usług, zaś nowe warunki mogą być dla niego niesatysfakcjonujące, a nawet niekorzystne. Dlatego operator nie może wprowadzić ciągłości świadczenia usług na różnych warunkach, bez zachowania terminu wypowiedzenia przez konsumenta zmienionych warunków.

Sąd pierwszej instancji wskazał, że zgodnie z przepisem art. 384 § 1 k.c., ustalony przez jedną ze stron wzorzec umowy (w szczególności: ogólne warunki umów, wzór umowy, regulamin) wiąże drugą stronę, jeżeli został jej doręczony przed zawarciem umowy. Natomiast wzorzec wydany w czasie trwania stosunku umownego o charakterze ciągłym wiąże drugą stronę, jeżeli zostały zachowane wymagania określone w tym przepisie, a strona nie wypowiedziała umowy w najbliższym terminie wypowiedzenia. Oznacza to, że jeżeli jedna ze stron stosunku prawnego o charakterze ciągłym wyda wzorzec modyfikujący treść tego stosunku, druga strona jest związana tym wzorcem tylko wówczas, gdy zachowano wymagania w zakresie prawidłowości inkorporacji wzorca (art. 384 k.c.) i tylko wówczas, gdy nie wypowiedziała umowy w najbliższym terminie wypowiedzenia. Na proponencie ciąży więc obowiązek doręczenia wzorca albo jego zmienionych postanowień, a adherent ma możliwość albo zgodzić się na modyfikację istniejącego stosunku zobowiązaniowego, albo doprowadzić do jego wygaśnięcia. Z pierwszym wypadkiem mamy do czynienia wówczas, gdy nie podejmie on żadnych czynności, czyli nie wypowie umowy w najbliższym możliwym terminie wypowiedzenia, wobec czego można przyjąć jego milczącą akceptację zmienionej treści stosunku. Natomiast wypowiedzenie wygasza stosunek zobowiązaniowy po upływie terminów określonych w umowie, wynikających z przepisów ustawy albo też niezwłocznie po wypowiedzeniu (art. 365¹ k.c.). Dlatego zakwestionowane postanowienie pozbawia konsumenta możliwości reakcji w postaci ewentualnego niewyrażenia zgody na nowe, ograniczone warunki świadczenia usług, poprzez wypowiedzenie umowy. Godzi to w zasadę dobrowolności korzystania z usług przedsiębiorcy, rażąco naruszając interes konsumenta, który pozostaje klientem pozwanego bez własnej woli, co jest przejawem wykorzystywania przez pozwanego silniejszej pozycji w stosunku zobowiązaniowym.

Sąd Okręgowy za sprzeczne z dobrymi obyczajami i rażąco naruszające interes konsumenta uznał również postanowienie zawarte w § 3 pkt 1 załącznika nr 1 - postanowienia dotyczące ustanowienia kaucji o treści: „w razie pozostania w mocy kaucji, kaucja podlega zwrotowi na pisemny wniosek abonenta z zastrzeżeniem § 1 ust. 3, w terminie 14 dni od otrzymania wniosku”, wskazując, że bezzasadnie obciąża ono konsumenta obowiązkiem wystąpienia o zwrot kaucji. Sąd pierwszej instancji wyjaśnił, że z § 3 ust. 2 załącznika nr 1 wynika, iż warunkiem koniecznym do realizacji zwrotu kaucji jest rozwiązanie z operatorem wszystkich umów o świadczenie usług telekomunikacyjnych, natomiast zgodnie z § 1 tego załącznika, kaucja zabezpiecza tylko przyszłe wierzytelności wynikające z umów o świadczenie usług telekomunikacyjnych. Wobec tego, jeśli abonent nie łączy z operatorem już żaden stosunek umowny, bo uległ rozwiązaniu, a wpłacona przez abonenta kaucja nie została zaliczona na poczet żadnych wierzytelności i nie będzie ona zabezpieczać przyszłych wierzytelności, które nie mogą powstać w związku z rozwiązaniem umów - nie ma powodu, aby przedsiębiorca zatrzymywał kwotę kaucji do czasu złożenia przez abonenta wniosku o jej zwrot. Pozwany nie ma przesłanek do oczekiwania na wniosek konsumenta, skoro kaucja po rozwiązaniu umów z operatorem jest mu nienależna. Powinien zatem zwrócić ewentualne nadwyżki wszystkich wpłat dokonanych przez konsumenta na poczet należności związanych z umową. Natomiast przerzucenie na konsumenta obowiązku ubiegania się o zwrot kaucji jest uciążliwe, a nawet nieuczciwe. To przedsiębiorca jest bowiem w posiadaniu środków wpłacanych przez konsumenta, które rozlicza, w tym zalicza kaucję na poczet ewentualnych wierzytelności. Dlatego kwotę niezaliczonej kaucji, w przypadku rozwiązania wszystkich stosunków umownych, powinien zwrócić automatycznie. Zakwestionowane postanowienie świadczy o wykorzystywaniu silniejszej pozycji przez pozwanego wobec konsumenta.

Od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie apelację wniósł pozwany (...) S.A. z siedzibą w W..

Apelacją pozwany zaskarżył wyrok w części uwzględniającej powództwo (tj. w zakresie punktu pierwszego wyroku), wnosząc o jego uchylenie i przekazanie sprawy Sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania, ewentualnie o zmianę wyroku w zaskarżonej części poprzez oddalenie powództwa. Wyrokowi Sądu Okręgowego zarzucił naruszenie:

1) art. 227 oraz art. 233 § 1 k.p.c. poprzez pominięcie przy ustalaniu stanu faktycznego następujących dowodów:

a) Regulaminu świadczenia usług przez spółki z Grupy N., w szczególności poprzez pominięcie treści § 7 ust. 2 Regulaminu w związku z § 4 pkt 7 Regulaminu, co spowodowało uznanie wzorca umownego w zakresie zaskarżonej sentencji wyroku za postanowienie niedozwolone;

b) Załącznika nr 1 do wzorca umownego - Umowy o świadczenie usług telekomunikacyjnych w związku z § 6 pkt 4 Regulaminu.

2) art. 233 § 1 k.p.c. poprzez przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów, co doprowadziło do błędu w ustaleniach faktycznych poprzez:

a) nieznajdujące odzwierciedlenia w materiale dowodowym założenie, że uprawnienie wynikające z treści § 7 pkt 6 Regulaminu świadczenia usług przez spółki z Grupy N. jest uprawnieniem jednostronnym mogącym prowadzić do sytuacji ukształtowania stosunku prawnego w sposób naruszający dobre obyczaje oraz rażąco naruszyć uprawnienia konsumenta;

b) nieznajdujące odzwierciedlenia w materiale dowodowym założenie, że zamknięty katalog enumeratywnie wskazanych przypadków uprawniających do jednostronnego wypowiedzenia umowy o świadczenie usług telekomunikacyjnych w sposób naruszający dobre obyczaje oraz rażąco naruszyć uprawnienia konsumenta;

3) art. 385¹ § 1 k.c. polegające na przyjęciu, że zakwestionowane przez powoda postanowienia kształtują prawa i obowiązki konsumenta w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy, w sytuacji, gdy postanowienia są odzwierciedleniem postanowień k.c.;

4) art. 387 § 1, art. 357 oraz art. 475 k.c. poprzez przyjęcie, że zastosowanie zasad wynikających wprost z przywołanych postanowień k.c. stanowi klauzule niedozwolone.

Powód nie zajęli stanowiska co do apelacji pozwanego.

Sąd Apelacyjny zważył:

Apelacja nie zasługuje na uwzględnienie.

Sąd Apelacyjny podziela ustalenia faktyczne Sądu pierwszej instancji i przyjmuje je za własne. Także dokonana przez Sąd Okręgowy ocena prawna żądania pozwu jest prawidłowa.

Nietrafne są zarzuty: naruszenia art. 227 oraz art. 233 § 1 k.p.c. poprzez pominięcie przy ustalaniu stanu faktycznego następujących dowodów: § 7 ust. 2 w zw. z § 4 pkt 7 Regulaminu, oraz Załącznika nr 1 do wzorca umownego - Umowy o świadczenie usług telekomunikacyjnych w związku z § 6 pkt 4 Regulaminu, które - zdaniem skarżącego - powinny być rozpatrywane łącznie z zakwestionowanymi postanowieniami; naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. poprzez przyjęcie, że uprawnienie wynikające z treści § 7 pkt 6 Regulaminu jest jednostronne i może prowadzić do ukształtowania stosunku prawnego w sposób naruszający dobre obyczaje oraz rażąco naruszyć uprawnienia konsumenta, pomimo istnienia zamkniętego katalogu enumeratywnie wskazanych przypadków uprawniających do jednostronnego wypowiedzenia umowy; a także naruszenia art. 387 § 1, art. 357 oraz art. 475 k.c. poprzez przyjęcie, że zastosowanie zasad wynikających wprost z przywołanych przepisów stanowi klauzulę niedozwoloną. Pozwany odniósł te zarzuty do dokonanej przez Sąd Okręgowy oceny obydwu uznanych za abuzywne postanowień.

Odnosnie postanowienia zawartego w § 7 ust. 6b Regulaminu, wskazać należy, że z uzasadnienia zaskarżonego wyroku wynika, iż Sąd pierwszej instancji abuzywność powyższej klauzuli wiąże z faktem, że pozbawia ona konsumenta możliwości reakcji w postaci ewentualnego niewyrażenia zgody na nowe, ograniczone warunki świadczenia usług, poprzez wypowiedzenie umowy. Sąd pierwszej instancji wskazał, że godzi to w zasadę dobrowolności korzystania z usług przedsiębiorcy, rażąco naruszając interes konsumenta, który pozostaje klientem pozwanego bez własnej woli, co jest przejawem wykorzystywania przez pozwanego silniejszej pozycji w stosunku zobowiązaniowym. Oznacza to, że abuzywność tego postanowienia wynika z zastrzeżenia w nim uprawnienia pozwanego do zmiany umowy w sposób powodujący ograniczenie zakresu świadczonych usług, a nie jego uprawnienia do rozwiązania umowy - czego dotyczy zawarta w apelacji argumentacja skarżącego, skoro mowa w niej o „wypowiedzeniu umowy w trybie natychmiastowym” i uprawnieniu do wypowiedzenia umowy na podstawie art. 475 § 2 k.c. Argumentację tę należy więc uznać za nieodnoszącą się do ustaleń faktycznych i ocen prawnych zawartych w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku.

Podobnie Sąd Apelacyjny ocenia powyższe zarzuty odnosnie postanowienia zawartego w § 3 pkt 1 załącznika nr 1 - postanowienia dotyczące ustanowienia kaucji. Sąd pierwszej instancji abuzywność powyższej klauzuli wiąże z faktem, że jeśli abonent nie łączy z operatorem już żaden stosunek umowny, bo uległ rozwiązaniu, a wpłacona przez abonenta kaucja nie została zaliczona na poczet żadnych wierzytelności i nie będzie ona zabezpieczać przyszłych wierzytelności, które nie mogą powstać w związku z rozwiązaniem umów - nie ma powodu, aby przedsiębiorca zatrzymywał kwotę kaucji do czasu złożenia przez abonenta wniosku o jej zwrot. Sąd Okręgowy wyjaśnił, że pozwany nie ma przesłanek do oczekiwania na wniosek konsumenta, skoro kaucja po rozwiązaniu umów z operatorem jest mu nienależna, powinien zatem zwrócić ewentualne nadwyżki wszystkich wpłat dokonanych przez konsumenta na poczet należności związanych z umową. Natomiast przerzucenie na konsumenta obowiązku ubiegania się o zwrot kaucji jest uciążliwe, a nawet nieuczciwe. Oznacza to, że abuzywność tego postanowienia wynika z nałożenia w nim na konsumenta obowiązku wystąpienia z wnioskiem o zwrot kaucji, co skutkuje zwolnieniem przedsiębiorcy z obowiązku automatycznego zwrotu nienależnych mu kwot po zakończeniu stosunków umownych.

Tymczasem w apelacji skarżący polemizuje z nieznajdującymi się w uzasadnieniu wyroku twierdzeniami o niejasności tego postanowienia, co miałyby prowadzić do wprowadzenia konsumenta w błąd. Niezasadnie też pozwany twierdzi, że po zakończeniu stosunku umownego nie dysponuje już danymi konsumenta. Jest to twierdzenie niezgodne z zasadami logiki i doświadczenia życiowego, skoro w czasie wykonywania umowy pozwany tymi danymi dysponuje. W kwestionowanym postanowieniu nie można więc upatrywać celu zmierzającego do ochrony interesu konsumentów.

Mając na uwadze powyższe uwagi, nie zasługuje na uwzględnienie również zarzut naruszenia art. 385¹ § 1 k.c. poprzez przyjęcie, że zakwestionowane postanowienia kształtują prawa i obowiązki konsumenta w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy. Jak bowiem słusznie wyjaśnił Sąd Okręgowy w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku, przedmiotowe postanowienia nie są „odzwierciedleniem postanowień k.c.” powołanych w apelacji.

Podstawą orzeczenia Sądu Apelacyjnego był art. 385 k.p.c.